

Teatres d'Europa

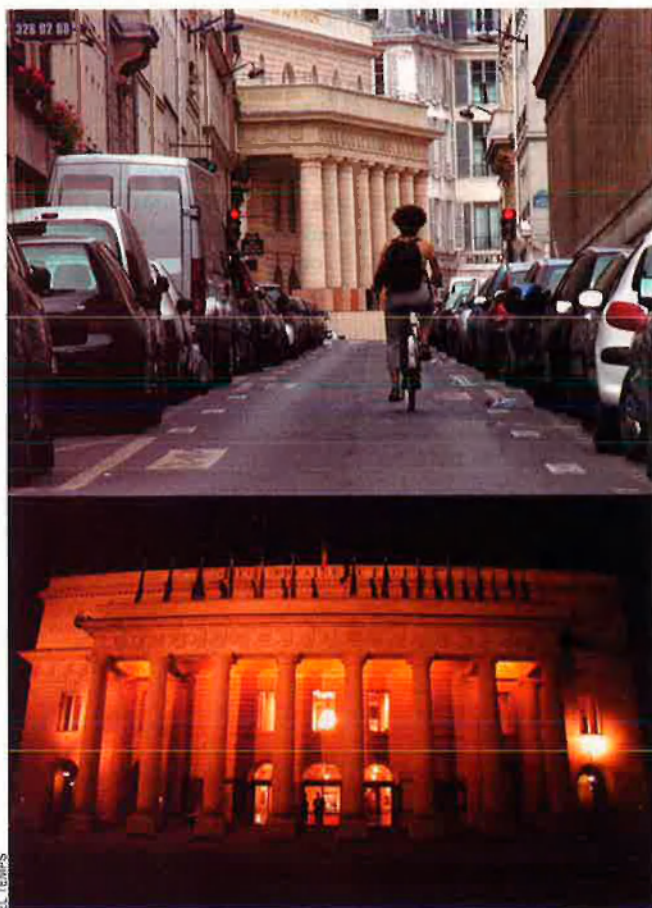
Joan de Sagarra

El Teatre Odéon (Théâtre de l'Odéon) és el teatre més antic de París que es manté dret. I el més bonic. Va ser inaugurat el 1782 per Maria Antonieta, l'esposa de Lluís XVI. La sala va quedar a mans del Théâtre Français, la companyia que va crear Molière. El 1784, Beaumarchais va estrenar-hi *Les noces de Figaro* i, poc després, Marie-Joseph Chénier (el germà del poeta guillotinat), el seu *Carles IX*. En sortir de l'estrena d'aquesta obra, Danton va dir una frase feliç: "Si *Figaro* ha acabat amb la noblesa, *Carles IX* acabarà amb la reialesa." El 1789, l'Odéon canvià de nom i es va convertir en el Teatre de la Nació.

Des de llavors, l'Odéon ha canviat de nom en diferents ocasions, ha sobreviscut a diversos règims i a un espectacular incendi; en la guerra francoprussiana del 1870 es va convertir en hospital de campanya, i el maig del 1968 va ser ocupat pels joves revolucionaris. El 1983, dos anys després de l'arribada de Mitterrand al poder, l'Odéon va canviar una vegada més de nom o, millor dit, va afegir al seu el de Teatre d'Europa (Théâtre de l'Europe). Aquesta nova denominació era el resultat d'un acord entre el president Mitterrand, Jack Lang, el seu ministre de Cultura, i Giorgio Strehler, el fundador (el 1947) del Piccolo Teatro de Milà. Giorgio Strehler, nascut a Trieste el 1921, era fill d'un pare d'origen austríac i d'una mare d'origen francès. Educat en tres llengües —alemany, francès i italià—, Strehler sempre es va sentir europeu, ciutadà d'una Europa encarnada en "una certa idea de l'home, abans fins i tot que en un sistema de govern", com ell mateix confessà. Strehler formava part de l'Europa de Goethe, Mozart, Stendhal i Goldoni.

Strehler va morir el 1995, i l'any següent Georges Lavaudant substituïa Lluís Pasqual en la direcció del teatre, un Lluís Pasqual deixeble de Strehler, que durant tres temporades ha mantingut ben amunt, amb més pena que glòria, la bandera del seu mestre. Lavaudant, natural de Grenoble (com Stendhal), és fill del Maig del 68. El seu referent teatral és Carmelo Bene, i la seva idea d'Europa és radicalment diferent de la del fundador del Piccolo. L'Europa de Lavaudant no és l'Europa brillant, lluminosa de Strehler. La seva és una Europa més fràgil, més contradictòria, més torturada. És l'Europa de Kaf-

ka, de Joyce, de Pessoa, de Bruno Schulz. És, en certa manera, l'Europa de "les llengües minoritàries", segons l'expressió de Gilles Deleuze, que Lavaudant fa seva (encara que Kafka escriu en alemany i Joyce en anglès).

Teatre de l'Odéon, a París.

"Confio que algun dia el director del Lliure, Àlex Rigola, a més d'invitar-me a concerts de jazz, ho faci també al festival de la Unió de Teatres d'Europa, un festival que mai no s'ha celebrat a Barcelona. Ferran Mascarell, el nostre flamant conseller de Cultura, podria i hauria d'ajudar-lo en aquest projecte"

Des que el 1983 es va crear, a París, el Teatre d'Europa, aquest ha tingut bastants fills o, si ho prefereixen, bastants germanets. Hi ha teatres d'Europa a Itàlia, Suècia, Alemanya, Hongria, Rússia, Anglaterra, Finlàndia... A Espanya n'hi ha dos: el Teatro de la Abadía, de Madrid, i el Teatre Lliure de Barcelona. Quina idea d'Europa té el Teatre Lliure? Ho ignoro. Serà present el Teatre Nacional de Catalunya a la Fira del Llibre de Frankfurt del 2007? Amb quina programació? Ho ignoro. Confio que el senyor Borja Sitjà, que ara treballa per a l'Institut Ramon Llull, ens doni aviat una resposta a aquesta segona pregunta. Quant a la primera, confio que algun dia el director del Lliure, Àlex Rigola, a més d'invitar-me a concerts de jazz, ho faci també al festival de la Unió de Teatres d'Europa, un festival que mai no s'ha celebrat a Barcelona. Ferran Mascarell, el nostre flamant conseller de Cultura, podria i hauria d'ajudar-lo en aquest projecte. Un Ferran Mascarell que tan sensible es mostra a la projecció mundial de la cultura catalana.